

MAL - Maankäyttö, asuminen, liikenne

Elinkeinoelämän rooli seudullisissa MAL-prosesseissa

Vanha Ylioppilastalo, Helsinki
27.1.2011

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Jani Hanhijärvi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Taustaa

- Monilla seuduilla laadittu kuntien yhteisiä MAL-suunnitelmia. Tilanne vuorovaikutuksen osalta on kuitenkin haastava:
  - Seudulliset suunnitelmat strategisia työkaluja, eivät oikeusvaikutteisia kaavoja.
  - Osapuolet sitoutuvat heikosti yhteisten suunnitelmien tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.
  - Voidaanko osapuolilta edellyttää sitoutumista suunnitelmiin, jos toteutustapoihin ei ole hyviä vaikuttamisen tilanteita?
- Teemaryhmä on kartoittanut syksyn 2010 aikana strategisiin prosesseihin liittyviä ongelmakohtia eri seuduilla.
  - Sitoutumisessa ilmenevät ongelmat liittyvät siihen, miten eri tahot pääsevät mukaan strategian määrittelyyn, toteutuksen suunnitteluun ja seurantaan.
- **Tehdään vuorovaikutusselvitys, jossa tarkastellaan elinkeinoelämän roolia strategiaprosesseissa ja vuorovaikutuksen nykytilaa ja kehittämistä viidellä kohdealueella (Kotka-Haminan, Lahden, Pietarsaaren, Porin ja Tampereen seudut).**

Aineisto ja menetelmät

- Aikaisemmat seudulliset MAL-teemoihin liittyvät suunnitelmat
- Tuoreemmat MAL-suunnitelmat (esim. seutustrategiat)
- Seutujen prosessikuvaukset (syksy 2010)
- Tilastoaineisto

- Teemahaastattelut, jokaisella seudulla haastatellaan:
  - Kauppakamarin edustajaa
  - Seudullisen elinkeinoyhtiön tms. edustajaa
  - Maakunnallisen yrittäjäjärjestön edustajaa
  - Yritysedustajaa ja/tai muuta suositeltua tahoa

Teemahaastattelut

Tampereen seutu (13.12.2010 – 5.1.2011)

- Markus Sjölund, Tampereen kauppakamari
- Ari Tuulentie, Tredea Oy
- Jari Jokilampi, Pirkanmaan Yrittäjät ry
- Antti Varpe, A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy
- Timo Mäki-Ullakko, Pirkanmaan Osuuskauppa

Porin seutu (4. ja 26.1.2011)

- Juhani Saarikoski, Porin kauppakamari
- Risto Liljeroos, Posek Oy / Prizztech Oy
- Markku Kivinen, Satakunnan Yrittäjät
- Kari Ollila, Cimsolar Oy, Ulvila

Pietarsaaren seutu (13.1.2011)

- Bengt Jansson, Pohjanmaan kauppakamari
- Niclas Dahl, Elinkeinokeskus Concordia
- Heikki Rajala, Pietarsaaren Yrittäjät ry
- Jouko Pihlajamaa, Oy Elkamo Ab

Kotka-Haminan seutu (18. – 19.1.2011)

- Jouko Lehtoranta, Kymenlaakson k-kamari
- Hannu Karavirta, Cursor Oy
- Jussi Lehtinen, Kymenlaakson liitto
- Teppo Sainio, Kymen Yrittäjät ry (haastattelematta)

Lahden seutu (20. – 21.1.2011)

- Sari Paljakka, Lakes Oy
- Kirsi Aaltio, Hämeen kauppakamari
- Outi Hongisto, Päijät-Hämeen Yrittäjät
- Lasse Järvinen, Lahden Yrittäjät ry
- Juha Määttä, Lahden Tiede- ja yrityspuisto

Teemahaastattelu-/keskustelurunko

A. Kohdealue haastateltavan silmin

- Seudun erityispiirteet MAL-teemojen kannalta
- Seudun elinkeinotoiminnan erityispiirteet

B. Vuorovaikutuksen nykytilanne ja toimivuus

- Elinkeinoelämän informointi seudullisista hankkeista; informaatiokanavat
- Toimiiko vuoropuhelu? Sitoutuneisuus?
- Missä prosessin vaiheessa (suunnittelu, päätöksenteko, toteutus, seuranta) vuorovaikutuksella on suurin merkitys?
- Missä prosessin vaiheessa on vuorovaikutuksen pahimmat pullonkaulat?
- Tahot, jotka olleet suunnittelussa mukana: Miten osallistuvat toteutuksen suunnitteluun/seurantaan? Hyviä oppeja muualle levitettäväksi?

C. Vuorovaikutuksen kehittäminen

- Vuorovaikutuksen parantaminen: Vanhojen toimintatapojen tehokkaampi käyttö – miten? Uusia toimintatapoja – mitä?
- Konkreettiset toimenpiteet, joilla elinkeinoelämä saadaan mukaan seututason suunnitteluun
- MAL-teemojen asiat, joihin elinkeinoelämä jatkossa erityisesti haluaa vaikuttaa
- Mikä motivoi elinkeinoelämää olemaan mukana seudullisissa hankkeissa?

Alustavia haastattelutuloksia...

Yleisiä huomioita

- Kiinnostus suurta, haastateltavat motivoituneita – aihe koetaan tärkeäksi mutta haasteelliseksi
- Eniten puhuttivat: Liikenneväylät, kaavoitus (tontit), kuntarajat, päätöksenteon hitaus

Seutujen erityispiirteet

- Jokainen seutu oma tapuksensa sekä aluerakenteensa että toimintatapojensa suhteen
- Myös yhtäläisyyksiä; olleet varsin teollispainotteisia – kärsineet rakennemuutoksista
- Kuntaliitosten myötä pohjoinen naapuri vahvistunut, vrt. Pietarsaaren ja Kotka-Haminan seutu

Kotka-Haminan seutu

logistiikka, satama, suurteollisuus, kehittynyt yhteistyö, palvelut saman katon alla, Venäjä

Lahden seutu

logistiikka, ”Suomen paras sijainti”, ympäristö hitech, perheyrittäjyyshistoria, osa metropolialuetta, Oikorata

Pietarsaaren seutu

monipuolinen elinkeinorakenne, tiivis yhdyskuntarakenne, heikko yhteistyö, urban-rural -asettelua

Porin seutu

erittäin teollistunut, energiamaakunta, etelässä mutta logistisesti sivussa, taantuma taittunut

Tampereen seutu

liikenteellinen sijainti, vientipainotteista teollisuutta, koulutus, ”superimago”, kaavoituksessa ongelmia

Vuorovaikutuksen nykytilanne - *huomioita*

- § Aiemmin varsin heikkoa, mutta kehittynyt etenkin 2000-luvulla
- § Eri toimijoilla samoja tavoitteita → Profiloituminen; kärkihankkeet → Vaikutusvoimaa
- § Perinteisesti yhteistyö vahvempaa kunnan ja maakunnan suuntaan
  - Seutuhallinto / seututason suunnittelu uutta ja vieraampaa
  - Seutukunta usein elinkeinoelämän **luontevin** toiminta-alue → kannanotot kuntaliitoksille
- § Toimialoista liikenne-, kaupan ja osin myös rakennusala osoittavat suurinta kiinnostusta
- § Esimerkkejä: Kuntaklubi-toiminta, Yrittäjien aamukahvi -tilaisuuksia jne.
- § Huom. elinkeinopolitiikka ≠ tonttipolitiikka
- § Monilla seuduilla liikaa toimijoita – kenen kanssa pitäisi kommunikoida?
- § Tehdään päällekkäisiä suunnitelmia – tehdään ristiriitaisia suunnitelmia
- § *”Asioita jää tekemättä, koska yhteistyö ei toimi – ympäryskunnat vievät asukkaat ja yritykset”*
- § **Tuoreimmat MAL-prosessit (seutu-, elinkeinostrategiat yms.) ovat kuitenkin vuorovaikutukseltaan parasta mitä tehty, mutta ei läheskään parasta mitä voisi tehdä**

Vuorovaikutuksen kehittäminen

Käytännön haasteita

- Aikaresurssi
- MAL-prosessien aikataulutus
- Informaatiotulva, oikean kanavan löytäminen

Elinkeinoelämä tulisi sitouttaa mukaan MAL-suunnitelmiin alusta alkaen!

- Aluksi avoin keskustelutilaisuus, kirjataan mielipiteet ylös
- Keskustelua myös pienemmissä ryhmissä, suoria kontakteja
- Hankkeen valmistelua – avointa tiedottamista
- Riittävän pitkä lausuntovaihe
- Hanke-/seutuseminaari
- Seuranta – mittarit
- Prosessin kriittinen arviointi: Mitä opittavaa?

Elinkeinoelämän motivaattorit MAL-hankkeissa

- Yleisesti: liiketoimintamahdollisuuksien kehittyminen
- Mukana koko prosessin ajan
- Päätöksentekoaajan lyheneminen – esim. kaavoitus
- Vuorovaikutuksella voidaan osoittaa olevan merkitystä - Aito kuuleminen huomataan!

KOKO

Koko alue kasvuun

KIITOKSET !

MAL-verkosto

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Satakunnankatu 18 A, 33210 Tampere
www.tampereenseutu.fi

Projektipäällikkö Kimmo Kurunmäki
kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi
p. 040 579 3396

Suunnittelija Marja Uusivuori
marja.uusivuori@tampereenseutu.fi
p. 040 195 2852

Hankesuunnittelija Jani Hanhijärvi
jani.hanhijarvi@tampereenseutu.fi
p. 040 352 5380

